

MAIKUU TEISEL PÜHAPÄEVAL OLI EMADepäEV. TÄNAVU TÄHISTASIME SEDA KA MEIE.

Hilinenud tervitused EMADepäEVAKS!

Neid on palju, kelle jaoks Emadepäevatervitused on lootusetult hilinenud.

Need on Emad, kelle esimesed lapsed sündisid vahetult enne viimast sõda või siis ka pärast sõda, kuid kes ise ei elanud 1988. aastani.

Need on Naised, kelle mehed kisti perede juurest ühe või teise okupatsioonivõimu poolt, jäid sõjakeerisesse ja ei saanud oma lastele õpetada Emadepäeva meelepidamist.

Need on Emad, kes kaugel kodust oma lapsi nälgast päästes jäid ise Siberi mulda.

Need on sõjajärgsed üksikEmad, kes oma lapsi kasvatades ei unustanud küll lastele rõõmu valmistamast jõulu- ja munadepühade ajal, kuid kes ise olid teenimatult ilma Emadepäeva rõõmudest. Ju nende lapsed oleksid tahtnud seda päeva tähistada. Kui palju on tänaste lehelugejate seas inimesi, kelle Emadel ei olnud ühtegi Emadepäeva?

Leidkem edaspidi maikuu 2. pühapäeval aega ka meenutusteks — mälestusteks, et enam kunagi poleks...

... ühtegi Ema ilma Emadepäevata,
... ühtegi last, kes ei tea tänapäeva Emale,
... ühtegi peret, kus isa ei saa lastele õpetada hoidma EMA.

ENE RUUBEL

TUTVUSTAME:

VÄIKE-MAARJA KOLHOOSIS

Heddy Aleksejeva — Koonu osakonna agronoom
Arvi Buht — agrookeemik-laohoidja mürkemikaalide alal
Eldur Eelmaa — Koonu osakonna juhataja
Aare Kalson — peazootehnik
Evald Küngas — Koonu osakonna agronoom
Ilmar Merisalu — loodusravi kabineti arst
Jüri Miks — esimehe asetäitja ökonomika alal, agrofirma „Pandivere“ ökonomikadirektor

Endel Moisa — Ebavere osakonna agronoom
Endel Mäesepp — esimehe asetäitja tootmise alal
Arvi Põlmas — ravikehakuuuri õpetaja, massöör
Raivo Valtin — Ebavere osakonna juhataja
Virko Varendi — embrüosiirdamise spetsialist
Jaak Veisserik — agrofirma „Pandivere“ kommertsdirektor

VAO KOLHOOSIS

Andrus Neem — agrookeemik
Ilmar Põlmas — Pikevere osakonna agronoom
Jaanus Raidlo — Pikevere osakonna juhataja

TRIIGI KOLHOOSIS

Helle-Reet Mutli — peaökonomist

Väljavõte Väike-Maarja volikogu otsusest 3. aprillist 1990

1. Korrastada 1. juuniks 1990. a. asutustele kuuluvad elumajad, tootmishooned ja neid ümbritsevad maa-alad + nendega külgnevad teed, teede ääred ja platsid.

2. Kuni 1. maini 1990. a. toimub korrastustööde mahu kindlaksmääramine iga asutuse juhataja või tema poolt volitatud isiku ja ühe volikogu liikme osavõtul kohapeal. Teile sobivad ajad teatada külanõukogusse telefonil 610 30.

3. Üldkorrastustöödele lisaks tuleb hakata rajama kõrg- ja madalhaljastust Väike-Maarja aleviku haljastuse projekti järgi, mis on koostatud Kaarepere Sovhoostehnikumis (juhataja Ene Ilves). See projekt kaasab ettevõtteid, kui haljastatavad alad külgnevad vastavate ettevõtete maa-aladega.

4. Ettevõttesiseste maa-alade haljastamise soovi korral tuleb pöör-

duda Kaarepere Sovhoostehnikumi haljastusgrupi poole (202380 Jõgeva rajoon, Palamuse k/n) konsultatsiooni saamiseks või projekti tellimiseks.

5. Ettevõtete, asutuste ja seltside juhatajatel määrata korrastustööde eest vastutav isik, kes peab tagama temale kinnitatud objekti pideva hoolduse ja korrasoleku. Nimetatud isik jääks ühtlasi Väike-Maarja Volikogu elukeskkonna komisjoni tegevliikmeks, mistõttu kõikidel ettevõtetel teatada korra eest vastutavate isikute nimed 30. aprilliks 1990. a. telefonil 610 30 või 614 07.

6. III Pandivere päevade raames toimub heakorrapäev, millest võivad osa võtta kõik Väike-Maarja külanõukogu territooriumil paiknevad asutused, ettevõtted, majandid, individuaal- ja kommunaalmajade elanikud.

Eraldi võistlevad:

a) asutused, ettevõtted ja majandid,

b) kommunaalmajad ja ametkondlikud elamud,

c) individuaalelurajade omanikud ja ühepereelamud.

Hindamiskomisjoni kuuluvad asutuste ja aiandus-mesindusseltsi esindajad vastavalt nimekirjale.

Võistlus peetakse kahe etapil: esimene etapp enne Pandivere päevi ja teine augustis-septembris.

Paremaid autasustatakse ning avalikustatakse ajalehes „Pandivere Teataja“.

7. See volikogu otsus omab Väike-Maarja külanõukogu territooriumil seaduse jõu. Selle täitmiseks on volikogul õigus trahvida asutusi ja individuaalmajade omanikke ning seda avalikult teatada.

ABIHOONETEST PEREELAMUTE JUURES. MÕISTED „MINU - MEIE“ KORRA HOIDMISEL

Kui põllumehel on halva maa-harimise korral saak kesine ja maa-keemiast üleväetatud, siis inimene tunneb tühja kõhtu või saab tervisehäire, aga mõlemal juhul on see tuntav, mitte nähtav. Sama on ka loomakasvataga — piima halb kvaliteet on tuntav, mitte nähtav jne.

Ehitus on aga eriala, mille iga väiksegi praak kohe kõigile silma hakkab ja millele hinnangu andmiseks kõigil ja kohe kriitilist meelt jagub ning tarkustki, teadmaks, kuidas peab ja kuidas välismaal...

Aga kas ikka igauks teab? Kas võib kuulsaks kirjutatud ja mängitud polkovniku lese mõtteviisi malliks võtta?

Elamutüübi „Ants“ ehitamisel valisime ja kooskõlastasime projekti autori Ants Mellikuga („EKE Projekt“) 5 erinevat abihoone tüüpprojekti, mis oma suuruselt olid sobivad ühepereelamu kindlaksmääratud krundi mahtu. Need tüüpprojektid olid mõeldud korduskasutamiseks pereelamute kvartalite kruntidel.

Abihoonete ehitamiseks INDIVIDUAALPROJEKTI JÄRGI OLI JA JÄÄB NÕUDMINE, et selle kooskõlastab majandi arhitekt ja kinnitab Rakvere rajooni arhitekt.

Nüüd on aga majandi juhtkonnal tekkinud pretensioonid „Toomaste“ kvartalis kerkinud kahe abihoone kohta, mis oma suurusga põhihoonestuse peaaegu varju jäätavad ja krundil niideldad hingamisruumi ära võtavad. Ehituste alustamisel juhiti tähelepanu abihoonete sobimatu mahu kohta ja lubati jätkata rajooni arhitekti juures kinnitatud jooniste järgi. Katuse alla jõudnud abihoonete kohta majandile vastavaid jooniseid ega rajooni arhitekti nõusolekut esitatud ei ole. Mida siis teha?

Teeksin ettepaneku sarnaste arusaamatuste vältimiseks majandi ehitatavate pereelamute juures:

1) kaaluda võimalust elamute ehitamisel koheselt alustada ka sobiva abihoone rajamist või

2) teha kohustuslikuks sobivate kordusprojektide kasutamine (kuni 5 erinevat varianti valikuvõimalusega),

3) individuaallahenduste korral projekt esitada kinnitatuna rajooni arhitekti poolt.

Kooskõlastamise nõue peaks kehtima ka Väike-Maarja külanõukogule kuuluvale maa-alale hoonete ehitamisel ja nii põhi- kui abihoonete rajamisel.

Ja nüüd veel asjadest, mida järjekordselt peab laiem avalikkuse ette tooma püüdega selgeks rääkida mõistete „minu — meie“ korra tegemisel.

Pereelamute kvartalites ei taha kuidagi mõne perenaise-peremehe majapidamise ülejäägid ja igapäevane tarbematerjal (kütte- ja ehitusmaterjal, sõnnik jpm.) oma krundi piirde ära mahtuda. Nii satub eramu olu- ja piirdega külgnevale nn. eikellegimaale, teele, platsile kõik, mis EI OLE ILUS. Tuleb enesele selgeks teha, et oma maja krundil peab ruumi jätma ka majandusõuele ja et krundiga piirnevad aiadagused ja tee-ääred peavad puhtad olema.

Osttarbeka krundi kasutamise ja igati korras majandusõue kohta on ilusaid näiteid õnneks ridamisi. Niipalju ühepereelamutest. Aga nüüd suured majad. Nendes piirduv enamikul mõiste „minu“ ainult oma korteriga. Kuigi elamispiirde kontrollimisel võiks siingi drastilisi näiteid tuua. Võiks arvegi ritta panema hakata, kui palju tuleb välja vahetada lõhutud keldriakende ja välisuste klaase, kui palju parandada hingedel rippuvaid välis-

uksi. Ehk õpiksime uksi väikselt sulgema, neid tagantkäit prõmmimata hingedele kõikumata jättes. Ehk õpetaksime seda ka oma lastele ja lastelastele, selle asemel, et pidevalt kurta lõhutud ja parandamata välisuste üle. Ise lõhud, ise parandad! Õppigem ja õpetagem tehtud hoidma!

KORIDORID — tarvitseb ainult ühel trepikoja peredest üldist puhust mitte austada ja trepikojast saab prügikast (suitsukonid, tikud, kommipaberid jne.). Pealegi, kust on tulnud inetu komme teha koridorides pere jalatsitest uksetaguseid väljapanekuid?

PRÜGIKASTID on ammendamatu elamiskultuurituse tüli allikas. Tehkem ükskord enesele selgeks:

1) meetripikkusel tüdrukutirtsul või mehehakatisel suure prügiurni kõrval piisab jõudu ainult ämbri põhja üleskeeramiseks, et jätta selle sisu SUURE KASTI KÕRVALE, kus siis linnud ja arvukas koerte-kasside vägi oma sorteerimise ja laialikandmise töö teeb;

2) täiskasvanud prügitassid — prügiastide kaas käib ka kinni! Enne prügi kummutamist veendu, kas kuhjas kasti kõrval mitte tühi kast ei seisa.

Piinlik on ikka ja jälle sellest rääkida ja kirjutada. Aga seda lohakust pidevalt nähes kipub pea nukralt longu vajuma ja tüütav mõte, miks tuleb teha tühja tööd. Tuge annab lootus, ehk ikka midagi jõuab ka nendeni, kelle pärast niisugust kirjatükki üldse paberile peab panema. Ehk siis läheb puhtamaks MEIE ruumides, õuedes, aiadagustes, teedel ja platsidel.

Tahaksin aga väga tänada kõiki neid tublisid majandiinimesi ja teisi väikemaarjalasi, kes vaatamata kõigele korra tegemisel kaasa löövad. Aitäh!

Väike-Maarja kolhoosi arhitekt
JUTA HAASMA

MIS ON TÄNAVUSES KEVADES ERILIST?

Vao kolhoosi vanemagronoom JOHANNES EHASTU:

Nii ühte kui teist. Võtame kasvõi looduses. Talve lõpp oli soojem kui kevade algus (veebruari oli soojem kui märts).

Eriline on meie maa majandus- ja poliitiline elu. Nii segaste ja ebakindlate tunnetega (lausa teadmatuses) pole varem põllutöödele vastu mindud.

Eriline on ka see, et sel kevadel on meie mail ajalooratas talurahva elus ringi täis saanud. Mäletan hästi 1949. a. kevadel talude likvideerimist ja kolhooside tegemist. Ka meie talu kõõgis tehti üks selline — Nõmme kolhoos. Asutamiskokkulekule oli tulnud 7 peret. Koosoleku protokolljaks oli üks taluperenaine, kes palus minu abi koosoleku protokoll koostamisel (õppisin sel ajal keskkoolis). Seega olen kaudsest seotud kolhooside loomisega. Nüüd, 41 aastat hiljem aitan oma ameti tõttu uuesti talusid taastada. Vormistan selleks taluhoovijatele esmasel vajalikul paberid. Ka neid peresid on meil 7, kes teevad oma esimese kevadkülvitalunikenä.

Head vilja- ja karjaõnne neile!

Seoses IMEga peab ka põllumees oma töö ümber korraldama, sest kõik sõltub ju rahalisest sissetulekust. Majandis on meil sel aastal kogu taimekasvatuse jagatud kolmeks taimekasvatuseks. Igale üksusele on eraldatud oma tehnika, hooned ja muu vajalik. Iga üksuse kohta peetakse tulude ja kulude arvestust. Tahame, et iga üksuse juht koos oma liikmetega kontrolliks oma rahakotti ja oleks huvitatud selle täitumisest. Viimast loodame saavutada materiaalse väärtuste kokkuhoiu, tööaja parema ära kasutamise ja kvaliteetsema toodangu ülevõtmisega loomakasvatusele.

Tänavune varane kevad erineb tublisti tavalisest. Põllud on pealt üsna valged ning tundub, et oleks nagu töödega hiljaks jäänud. Künnikihi pindmise osa kiire kuivamise põhjustasid soojad ilmad ja tugevad tuuled. Kuid muld on kleepuv ja harimisega ei tohiks väga kiirustada. Harilikust varem saime alustada väetise külvamisega ja kivide koristamisega.

Soovin, et lumi enam põllumeest ei segaks ning kõigile ja kõigele jätkuks nii päikesepaistet kui vihma õigel ajal ja piisavalt.

Vao kolhoosi traktoristid TOIVO PÖLLU, TOIVO KARON JA VIKTOR SELEZNJOV:

Eriline on, et tänavune kevad on väga varane. Meie mäletamist mööda pole nii varakult veel kevadtöödega alustatudki. Tundub, et isemajandamise probleemid on meil nüüd selgeks vaieldud ja töö hakkab laabuma. Traktoristid on uute mullaharimisnormidega väga rahul. Need innustavad mehi tööle. Muret teeb varuosade nappus, eriti välismaisele tehnikale. Ülevaatus läks meil korda ning loodame, et tehnika kevadtööde käigus alt ei vea.

Vao kolhoosi peaaegronoom ELDUR ROOS:

Tänavune kevad on põllumehele eriline nii poliitiliselt, majanduslikult kui ka väga varase kevade saabumise tõttu.

Pikevere töökoja juhataja HANS KERT:

Iga kevad on omanäoline ja kordumatu. Tänavune kevad on poliitika poole pealt väga pingeline olnud: toimus Eesti Kongress, valiti uus ülemnõukogu, uued valitsusjuhid ning jätkuvalt taotleb Eesti Moskvalt iseseisvust.

Ka põllumajanduses on tänavu nii mõndagi varasemast teisiti. Vao kolhoosis on moodustatud isemajandavad tootmisüksused, kes ise vastutavad oma tööde ja tegevuste eest.

Muret teevad traktorite ja põllutööriistade varuosad. Neid on alati nappinud, kuid nüüd tundub nagu veelgi kitsam olevat.

Töömehi küsitles 12. aprillil ILVE TOBRELUITS

SIMUNA KOLHOOSI TÖÖ- TULEMUSED 1986-1989. a.

	1986	1987	1988	1989	võrreldes 1988. a.
TAIMEKASVATUS					
Teravilja külvipind (ha)	1724	1570	1673	1595	-78
Saak aidakaalus (ts/ha)	23,6	18,5	14,0	30,0	+16
Kartuli külvipind (ha)	140	120	100	95	-5
Saak (ts/ha)	152	106	140	155	+15
Mitmeaastane hein					
Kokku (ha)	1064	1036	1180	1298	+118
Saak (ts/ha)	51	54,7	49,5	49,1	-0,4
LOOMAKASVATUS					
Piima lehma kohta (kg)	3564	4185	4542	4454	-88
Vasikate saamine (pead)	726	717	836	679	-157
Piima omahind (rbl./ts)	33,05	29,01	28,49	30,46	+1,97
Noorveiste keskmine arv (pead)	1092	1047	1174	1196	+22
Ööpäevane kaaluviive (g)	581	642	590	579	-11
Ts juurdekasvu omahind	218,46	194,93	227,31	241,60	+14,29
Sigade arv (pead)	3719	3257	3379	3772	+393
Ööpäevane kaaluviive (g)	336	452	489	522	+33
Ts juurdekasvu omahind	176,76	167,00	148,30	151,98	+3,68
RIIGILE MÜÜK					
Realiseerimine (tuh. rbl.)	3581	4173	4566	5552	+986
Sellest: taimekasvatuse	356	254	293	730	+437
loomakasvatuse	3028	3665	4065	4599	+534
muud	197	254	208	223	+15
Realiseerimine ühe töötaja kohta (tuh. rbl.)					
	10,9	10,4	12,5	13,6	+1,1
Kasum realiseerimisest (tuh. rbl.)					
	586	772	1244	1599	+315
Sellest: taimekasvatuse	89	—	35	269	+234
loomakasvatuse	497	860	1208	1290	+82
Puhaskasum (tuh. rbl.)	519	651	1183	1493	+310
Rentaablus (%)	17	19	35	36,8	+1,8
Kõigi töötajate arv	329	403	366	409	+43
(Kui 1987—88. a. arvestati keskmine, lähtudes töölõlud päevadest, siis 1989. a. võrdsustati töölõlud päevadega ka haigus- ja puhkuspäevad.)					
Kokku töötasu (tuh. rbl.)	930	1023	1134	1202	+68
Kokku töötasu koos preemiaga (tuh. rbl.)	1071	1174	1258	1322	+64
Raha arveldusarvel (tuh. rbl.)	58	337	98	306	+208

Tabelist on näha, et kolme viimase aastaga on meie töötulemused tugevasti paranenud. Siin tuleb aitäh öelda meie tublidele tööinimestele, aga ka meie osaliselt uuenenud juhtivale kaadriale. Ei saa eitada agrofirma abi:

1. saame osta Väike-Maarjast vajalikul hulgal sigade liha-kondijahu, mis on olnud üheks te-

guriks sigade ööpäevase juurdekasvu suurenemisel;

2. teised majandid on pidevalt raskustes loomade ülevõtmisega lihakombinaadile. Väike-Maarja tapamaja on olnud suuteline õigeaegselt kõik meie pakutud loomad vastu võtma;

3. oleme vajadusel saanud protsendita laenu. Käesoleval aastal

tahame laenu mitte võtta;

4. hea koostöö on olnud ka Väike-Maarja spetsialistidega, minul isiklikult hr. Olev Liblikmanni, hr. Jüri Miksi ja pr. Urve Rootsiaga, samuti hr. Tiit Reinsteini ja hr. Alar Vettikuga. Suur tänu neile!

Simuna kolhoosi peaaegronoom LEMBIT PORGASAAR

Pildil võtab Palmi Uukivi vastu ametiühingu õnnitlusi.

küll ja möödunud sügisest Aleksander Pertelson, kes tuli tubli Andrei Lukka asemele.

Kuna linnufarmis on palju mehhanisme ja seadmeid, peab talitajal pidevalt kannul olema lukksepp-elektrik. Lukkseppade töökorraldusest võiks kirjutama jääda, kuid ma piirdun siiski mõne reaga.

1975. aastal töötas siin mõne kuu üks elektrik, hiljem lisandus veel kolm ning neid on olnud ka seitse. Viimased paar aastat saavad selle tööga hakkama lukksepp-elektrikud Vello Soom ja Paul Kruusmaa. Need mehed sobivad hästi omavahel ja kogu kollektiiviga. Eks neilgi ole oma nõrkused, kuid oma töösse suhtuvad nad väga kohusetundlikult.

Loomulikult on meil farmis palju probleeme: rohkem oleks vaja ventilaatoreid, puuduvad rennikraanid, lagunevad trossid ja tagavara napib, looduse reostamise vältimiseks vajame inventaripesulat.

Hea on see, et farmis on küllalt optimistlik meeleolu, sest linnud on hakanud paremini kasvama ja siis saab ka talitaja oma töö eest väärilist tasu. Selleks, et toota broileriliha väikese söödaku ja kõrge realiseerimiskaaluga, on vaja ilmingimata head kaadrit ja piisavas koguses kõrgväärtuslikku sööta.

Raske probleem on muidugi see, et riik meid vajaliku hulga jõusöödaga enam ei kindlusta.

Praegu aga oleks meil kõigil vaja säilitada optimismi. Soovin oma töökollektiivile jõudu, kodurahu ja tugevat tervist edaspidiseks!

Kaarma broilerifarmi zootehnik VELLA LILLEBERG

JÕUDU TÖÖLE!

Tahan tutvustada Kaarma linnufarmi kollektiivi tööd.

Kaarma farmis toodetakse aastas 1200 tonni ringis broileriliha. Ühte lindlasse võetakse keskmiselt 30000 tibu ja kasvatatakse 4 partiid aastas.

Mina olen siin töötanud alates 1975. aastast märtsikuust. Tollal algas töö kolmes kanalas, teisi ehitati. Praegu on olemas 8 kanalad.

Tore on see, et meie farmis on suur osa linnutalitajatest töötanud väga pikka aega. Kollektiiv on olnud üksmeelne.

Üle 15 aasta on töötanud Mai Stets, peaaegu 15 aastat

Eljo Vahtna. Selle aja jooksul on olnud häid ja halbu aastaid, rõõme ja muresid. Peab ütleva, et üks raskem talv tööjõu osas ongi olnud möödunud talv, mil kuu aja jooksul oli korraga haiguslehel 5 töötajat. Ikka jätkus neid, kes ka sellest olukorrast välja aitasid. Väga abivalmis linnutalitaja on olnud Ruth Palmiste, kes on asendanud nii talitajaid kui öövahte. Linnufarmi raudvaraks on kahtlemata Asta Martens ja Hilma Nõukas, kel aastaid tublisti üle kuuekümnelt. Oleme majandi linnukasvatuse va-

namzootehniku Ivo Randveeruga alati imetlenud Mai Stetsi tööd, arutledes: kui tema oleks taluperenaine, küll see talu õitseks! Kaua ja heade töötulemustega on meil töötanud Eljo Vahtna ja Maimu Külanurk ning momendil lapsehoolduspuhkusel viibib Viive Kalme.

Täna, mil ma Kaarma broilerifarmist kirjutatan, hakkame õnnitluma 55. juubelil väga tublit ja staažikat linnutalitajat Palmi Uukivi, kes tuli meile aastaid tagasi maltoosatsehhist. 4. aprillist võib Palmi jääda pensionile.

PANDIVERE PÄEVAD

8. juunil kell 18 — Väike-Maarja kultuurimajas kohtumine ETV „Prillitoosi“ saatetöötajatega. Esinevad laululapsed.
9. juunil kell 10 — avasõnad Jakob Liivi pargis, Johan ja Alar Kotli mälestusplaadi avamine majal Simuna mnt. 5,
- rongkäik Müüriku lauluväljakule,
- esinevad kohalikud isetegevuslased ja külalised Põdrangult, Roelast ning Simunast,
- laulab ansambel „Üks Lust“,
- tehakse kokkuvõtte heakorraldusliku esimesest etapist,
- „Avatud mikrofon“: kõnelevad küllakutsutud ja kõik sõnasoo-vijad,

- spordivõistlused,
- Väike-Maarja Aianduse ja Mesinduse Seltsi naiste ja meeste käsitöönaitus,
- külla on kutsutud hr. V. Luht demonstreerima oma unikaalseid hobuskultuure,
- avatud toidumüügipunktid,
- õhtul disko.

Pandivere päevad on pühendatud memmele-taadile moto all:

**SINULE JÄI MINU NOORUS,
MINU MÕTE, ELUTÖÖ,
MÕNI MURERIKAS OÖ,
MINU EKSIMUSED, VOORUS.**

(Jakob Liiv)

PANDIVERE PÄEVADE MEENUTUSI

On öisi, mis õitsevad kord aastat. „Õökuninganna“ õitseb vaid mõned tunnid ja sedagi öösel.

Meie Pandivere päevade öis on puhkenud kahel korral. Selle kodu-kandi päeva mõtte algataja oli endine Väike-Maarja keskkooli direktor Mati Lukas. Seda mõtet on aidanud teoks teha oma nõu ja jõuga paljud ärksa vaimuga väikemaarjalased.

Ka meie siin, Pandivere kõrgustikul, peame vaimult suureks saama!

I Pandivere päev oli pühendatud maakodule ja keskkonnakaitsele. On ju loodus meie elu läte.

II Pandivere päev aga lastele. Lapsed on meie tulevik.

On traditsiooniks saanud, et

pidupäeva hommikul kogunetakse parki Jakob Liivi ausamba juurde ja kui avasignaali on kõlanud, ütleb avasõna Muinsuskaitse Seltsi esimees Arvo Vallas. Mälestame ka meie kodukandi endisi suur-mehi, nende kalme kaunistatakse lilledega. Puhkpillihelide märguande peale alustab kirevavärviline rongkäik oma teekonda Müüriku lauluväljakule. Puhkpilliorkestri hoogsad viisid panevad kõigil rongkäigus jalad kergelt astuma. Sammuajate hulgas on meie kultuurimaja segakoor, segarahvatantsurühm, folktrio, segaansambel, lasteansambel, lastepäevakodu mudilased ja Väike-Maarja keskkooli rahvatantsijad. Meie suurpidu on rikastama kutsutud külalised Tallinnast, Roelast, Haljalast, Tamsa-

lust ja Porkunist. Ja kui rong-käik on jõudnud lauluväljakule, siis ei laula üksnes kõrv, vaid ka süda. Ja silmad säravad kõigil.

See ei ole ainult rõõmupidu, sel päeval tehakse ka kokkuvõt-teid töödest-tegemistest vee-kaitse alal. On ju siinne suurtootmine reostanud puhta joogivee, kuid seda probleemi ei ole võimalik lahendada üle öö. Sellepärast peame igaveseks meelde jätma, et viljakandev maa, paene rannik, põlismetsad, järvesilmad, meri — need on ikka ja alati olnud meie maa põline rikkus. Hoidkem seda vara!

Läbi aegade on olnud Väike-Maarjas sport ikka au sees ja on ka meie päevil neid põlvpekku-seid poisipõlde, kes unistavad saa-da kunagi kuulsateks sportlasteks. Pandivere päeva spordiprogram-mist võib osa võtta nii suur kui väike, kel jätkub parasjagu jul-gust ja mehisust. Ühisest vest-lusringis oleme proovinud trotsi-da määratud saatust ja praotanud suletud väravaid oma rajooni ja ülemnõukogu rahvasaadikutega.

Tahaks soovida, et need päevad viiksid endaga lendu sõnu-meid, sõnumid mõtteid, mõtted tundeid. Tunded on aga toetamas tublisid tegusid.

Tänu teile, väsimatud eestvedajad ja tagantõukajad! Jätkugu teil visadust ning tahet ka peatsete päevade läbiviimisel!

AIME PEKKI

Segakoor „Helin“ Pandivere päeva rongkäigus 4. juunil 1989. a.

MÄLESTUSPLAAT MAJALE SIMUNA TEEL

Miks väikemaarjalased tahavad panna plaadi silmapaistmatule aian-dusseltsi majale?

See hoone on kuulunud Väike-Maarja kiriku köstritalule. Selles majas elas aastatel 1893–1933 Väike-Maarja köster Johan Kotli, üks aktiivsematest kohalikest selt-sitegelastest. Lõpetanud 1877. aastal Valgas Zimse seminari, töötas Johan Kotli Järve ja Laiuse kihelkonnakoolis õpetajana, venes-tuspoliitika süvenemisel tuli tal vähesed vene keele oskuse pärast kooliõpetaja tööst loobuda. 1893. a. 12. mail asus ta Väike-Maarja kiriku köstriks. Siin elas ja töötas ta oma elu lõpuni 1940. aastal.

Johan Kotli juhtimisel loodi 1896. aastal kohaliku põllumajandu-se arengule suurt tähtsust omav

põllumeeste selts, mille rüpest sirgusid tema juhtimisel uued seltsid nagu Väike-Maarja Tule-tõrje Selts (1897), Laenu-Hoiu Ühisus (1909), Tarvitajate Ühisus (1910) jt.

Johan Kotli juhtimisel loodi Väike-Maarjasse pasunakoor (1896), ta oli aktiivne koorilau-lu arendaja, hiljem ka muusika-seltsi (1922) looja ning kohalike laulupäevade (1910, 1928, 1932, 1933, 1939) üks organisatoritest. Kotlite kodus võeti vastu ja anti õmaja Eesti tuntud kultuu-ri- ja haridustegelastele, kes kü-lastasid Väike-Maarjat.

Samas majas sündis ka 1904. a. perepoeg Alar, kellest sai üks tuntumaid arhitekte Eestis. Arhi-tektuuri diplomi sai ta 1927. a.

Danzigi Tehnikaülikoolis Saksa-maal. Esimeseks loominguliseks tööks Alar Kotli oli Simuna rahvamaja (1929), järgnesid Mõisaküla kirik (1933), Rakvere Tü-tarlaste Gümnaasium, Tallinna lastepark Kadriorus (1935), Riikliku Inglise Kolledži (praegu TPedI) hoone (1939). Pärast sõda „Esto-nia“ taastamine-rekonstrueerimine, Tallinna lauluväljaku ja laululava projekt, Eesti Kunstifondi hoone jpt.

Väike-Maarjasse on Alar Kotli projekteerinud 1933. aastal valmi-nud Kotlite pere maja Pikk t. 18 (praegu Pikk 20, külanõuko-gu).

Juhtimaks tähelepanu Väike-Maarja vanemale hoonelale, mis pole oluline mitte ainult Väike-Maarja, vaid kogu Eesti rahva kultuuriloo seisukohalt, kinnitavad kohalik muinsuskaitse ja Aiandus-Mesinduseltsi majale III Pandivere päevade ajal mälestustahvi.

E. RUUBEL

ÕNNE JA TERVIST!

95	HILDA VILLAND	Väike-Maarja kolhoosi pensionär	17. mai
85	SALME KING	Vao kolhoosi pensionär	23. mai
	ELFRIEDE KREEK	Väike-Maarja kolhoosi pensionär	30. mai
80	OLGA LUTS	Simuna kolhoosi pensionär	3. mai
	HELMU VEISBERG	Väike-Maarja kolhoosi pensionär	21. mai
75	MIRALDA AINUMÄE	Vao kolhoosi pensionär	15. mai
70	HELENE LIPP	Simuna kolhoosi pensionär	5. mai
	MEERI KING	Väike-Maarja kolhoosi pensionär	16. mai
60	LINDA KASK	Vao kolhoosi pensionär, meteoposti vaatleja	
	ENDEL KLEBAND	Väike-Maarja kolhoosi töökoja juhataja	18. mai
	HELMUT KURISTIK	Triigi kolhoosi agronoom	22. mai
	VALDEK BORK	Triigi kolhoosi autojuht	28. mai
50	ESTER VIIRMA	Vao kolhoosi vasikatalitaja	19. mai
	EVI REBANE	Triigi kolhoosi laste-aiaakasvataja	19. mai
	ENN VÖÖRAS	Väike-Maarja söödakorraldusagronoom	22. mai

HILDA VILLAND 95

Auväärsele ikka jõudnud juubi-lar räägib oma elust järgmist: „Olen sündinud 17. mail 1895. a. Edru külas viielapselises pere-konnas. Isa elas Lasinurmes, Sal-las, Korilas, Lasilas ja Tammi-kul. Oli mõisas kutsar ja talli-meis, ema oli kodune. Kaheksa-aastaselt olin Salla mõisas hane-ja kalkunikarjas, sain palka 1 rubla kuus. Üheksa-aastaselt hakkasin käima Salla algkoolis, hiljem Lasinurmes. Olen neli talve koolis käinud, suvel käisin mõisa põl-lul kive ja ohakaid korjamas. 14aastaselt hakkasin tööle Leedi

mõisas (Jõgevast 22 km), algul lapsehoidjana ja hiljem meiereis nõudepesijana. Siis jäin haigeks ja tuln isakõju Tammiku. Suvel töötasin mõisapõllul. 1912. aasta kevadel hakkasin leeris käima Simunas, see kestis kuu aega. 17aastaselt tuln 1912. aastal Porkuni mõisa von Rennenkamfi juur-de majateenijaks, kus töötasin 8 aastat. 1920. a. läksin Tallinna teedeministri juurde majateenijaks-kokaks (koka ametit õppisin Tam-miku mõisa koka juures). 1923. a. abiellusin Kustav Villandiga, kes elas Porkuni mõisas. Siis tuln Tallinnast ära Porkunisse. Porkuni mõisamaadest jagati maid asunikele. Meile anti põldu 3 ha, heina- ja karjamaad 7 ha. Hiljem 1936. a. anti Porkuni mõisamaadest juurde-lõiget, sellest põldu 2,5 ha. Töö-tasime oma maalapil, ehitasime maja ja kõrvalhooned. Tuli kol-hooside aeg. Olin siis 54aastane. Töötasin põllutöölisena. Mees oli tallimees. Mees suri 1968. aastal.“

Hilda Villandil on olnud kaks last. Poeg on surnud. Vanadus-päevi veedab ta omas kodus tütre juures. Nüüd juba 8 aastat voodihaige Hilda Villand on säili-tanud erksa ellusuhtumise ja hea mälu. Õnne ja tervist! Nende soovidega ühineb ka „Pandivere Teataja“ toimetus.

PENSIONITEST VÄIKE-MAARJA KOLHOOSIS

Osa Väike-Maarja kolhoosi pensionäre saab 1990. aasta 1. jaanuarist endisest suuremat pensioni. Kuna igapäevane pensionilisa erinev, on inimesed segaduses.

Pärisime selgitust Heino Kokku-talt:

„Volinike koosolekul tõstsin kord üles küsimuse, kas poleks kolhoosil kuidagi võimalik natukene-gi heastada võlga kolhoosi algaasta-tel praktiliselt 10 aastat tasuta töötanud inimestele? Nema-d kaotasid ju samuti oma varanduse nagu represseeritudki. B. Gavronski pakkus juhatajale välja võima-luse eraldada selleks otstarbeks 100 000 rubla aastas lisaks.

Nüüdsest saavad iga kuu 50 rubla juurde 129 inimest, kes töötasid algaastatel kolhoosis ja

jäid tööle kuni pensionini. Nende-ga on võrdsustatud inimesed, kes küüditati 1949. a. (või mõnel muul ajal) Siberisse, hiljem tulid tagasi kolhoosi ja töötasid siin pensio-nieani. Inimestele, kes lahkusid kolhoosist enne pensioniikka jõud-mist, soodustus ei laiene. Kuna raha jäi veel üle, otsustati maksta juurde töötanud aastate eest. Juurde makstakse neile pensionäridele, kes on kolhoosis töötanud vähemalt 15 aastat. Nema-d saavad lisaks 15 rubla. Iga enamtöötatud aasta eest lisandub 1 rbl. Seda pen-sionilisa saab praegu kasutada 105 inimest.

Personaalpensionilisa 30 rubla, mida saavad praegu 29 inimest, säilib endiselt.“

Selle ajalehenumbri koostasid Ellu Moisa ja Ene Ruubel Väike-Maarja muuseumist.